

Олена ЛУК'ЯНЕНКО

курсант 3 курсу фахівців
для органів досудового розслідування
Національної поліції України
Дніпровського державного у
ніверситету внутрішніх справ

Олексій БОЙКО

доцент кафедри кримінального процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО
РОЗСЛІДУВАННЯ З ПІДРОЗДІЛАМИ КІБЕРПОЛІЦІЇ
ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ
ПРОТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

У сучасну цифрову епоху питання захисту прав інтелектуальної власності набуває нової актуальності. Поширення неліцензійного контенту, використання неліцензійного програмного забезпечення, цифрове піратство, незаконне поширення фільмів, музики, електронних книг – це лише частина злочинів, які здійснюються в кіберпросторі. Їх розслідування потребує високоспеціалізованих знань, технічного забезпечення та злагодженої взаємодії органів досудового розслідування з підрозділами кіберполіції.

Кіберполіція як структурний підрозділ Національної поліції здійснює превентивні, розшукові та аналітичні функції, а також забезпечує технічну підтримку під час фіксації злочинів у цифровому середовищі [1].

Основні форми взаємодії між органами досудового розслідування та підрозділами кіберполіції включають: спільну участь у розробці плану слідчих (розшукових) дій, виконання доручень слідчого з використанням спеціальних технічних засобів, участь у моніторингу та блокуванні вебресурсів, що порушують права інтелектуальної власності, аналіз цифрових слідів, метаданих, ІР-логів, взаємодію з іноземними сервісами, адміністраторами сайтів. Слід зазначити, що основним завданням взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції є попередження, виявлення і розслідування кримінальних правопорушень, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, які їх вчинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб [5, с. 269].

Утворення СОГ за участю оперативних працівників Департаменту

кіберполіції Національної поліції України, його структурних підрозділів, які діють за міжрегіональним принципом, для розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку здійснюється за спільним наказом керівників органу досудового розслідування та Департаменту кіберполіції Національної поліції України. Керівник Департаменту кіберполіції Національної поліції України, його структурного підрозділу забезпечує взаємодію з органом досудового розслідування Національної поліції України, який здійснює розслідування кримінальних правопорушень зазначеної категорії [3].

Статтею 40 КПК України передбачено надання доручень слідчим оперативним працівникам про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій [2, ст. 40]. Оперативні підрозділи не мають права звертатися з клопотанням до слідчого судді чи прокурора про проведення вказаних дій [4, с. 357].

Підрозділи кіберполіції часто здійснюють і попередній збір інформації про злочин, яка потім використовується слідчим для відкриття кримінального провадження.

Серед основних труднощів можна виділити:

1. відсутність у слідчих спеціалізованих знань з кіберсфери;
2. складність отримання інформації від іноземних компаній через юридичну неврегульованість;
3. технічні труднощі в ідентифікації користувачів, які анонімізують свою активність;
4. недостатність нормативного врегулювання процесу доказування у справах щодо цифрових об'єктів авторського права;
5. обмежений ресурс кіберпідрозділів, особливо на регіональному рівні.

Для підвищення ефективності взаємодії доцільно удосконалити правові механізми отримання інформації від зарубіжних інтернет-сервісів, поглиблювати спеціалізовану підготовку слідчих щодо фіксації цифрових доказів, створити міжвідомчі оперативні групи на постійній основі, активізувати міжнародну співпрацю в межах Інтерполу, Європолу.

Взаємодія органів досудового розслідування з підрозділами кіберполіції при розслідуванні злочинів проти інтелектуальної власності є критично важливою для забезпечення ефективного правозастосування в цифрову епоху. Її результативність залежить від правового, технічного й кадрового рівня забезпечення, а також від здатності слідчих та оперативників діяти як єдина команда у боротьбі з правопорушеннями, що завдають значної шкоди як фізичним, так і юридичним особам.

1. Положення про Департамент кіберполіції Національної поліції України, затвердженого Наказом Національної поліції України від 10 жовтня 2015 року № 85.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. № 4651-VI. Верховна рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. (дата звернення: 27.05.2025).

3. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні від 07.07.2017 № 575. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 27.05.2025).

4. Дараган В. В., Постулов Т. А. Щодо деяких проблем правового забезпечення взаємодії органів досудового розслідування та оперативних підрозділів кіберполіції під час протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності. Міжнародна та національна безпека: теоретичні та прикладні аспекти: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС, 17.03.2023). С. 355-358.

5. Кириченко О. В., Шендрик В. В. Проблеми взаємодії підрозділів кіберполіції з органами досудового розслідування під час протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності. Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»). 2023. № 5(11). С. 263-273.

Денис ЛУШПАЄВ

курсант н.г. ДР-341 факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Національної поліції України

Науковий керівник:

Кристина РЕЗВОРОВИЧ

завідувач кафедри цивільно-правових
дисциплін факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Національної поліції України
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СПАДКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ ОСІБ ЗНИКЛИМИ БЕЗВІСТИ, РОЗПОДІЛ СПАДЩИНИ ТА ЗАХИСТ ПРАВ СПАДКОЄМЦІВ

В умовах збройної агресії Російської Федерації проти України, що розпочалася 24 лютого 2022 року, перед вітчизняною правовою системою постали нові виклики щодо регулювання спадкових правовідносин. Воєнний стан, уведений Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, створив особливі умови для реалізації спадкових прав громадян. Масштабні людські втрати, великі міграційні потоки, руйнування інфраструктури та тимчасова окупація частини територій України зумовили необхідність переосмислення